

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1675. Ο Ισπανός ευγενής Alfonso Nunez de Castro έγραφε:

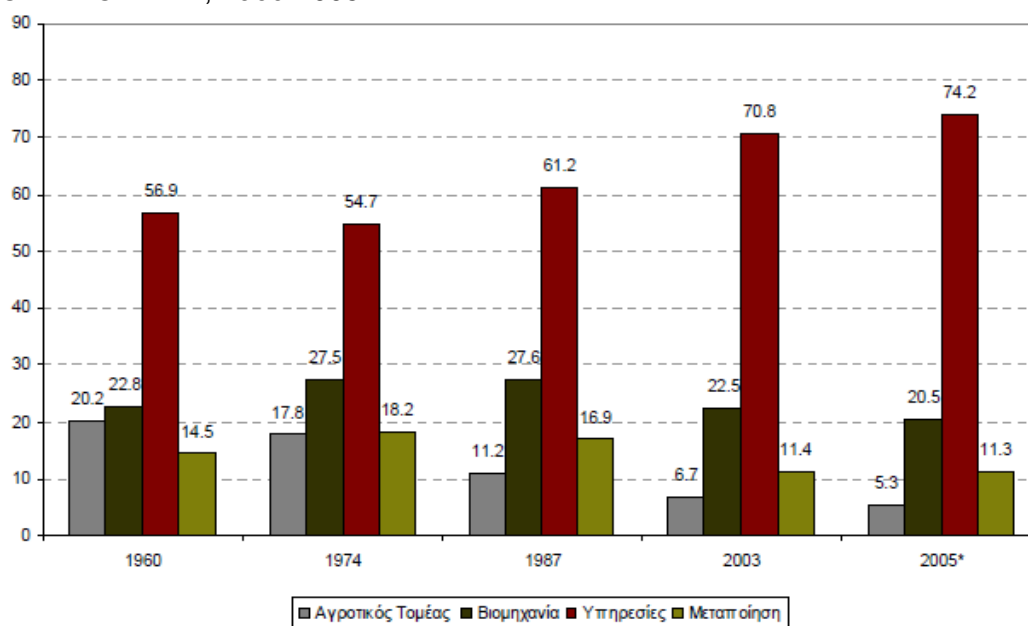
«Αφήστε το Λονδίνο να κατασκευάζει αυτά τα υφάσματα προς ευχαρίστηση του, την Ολλανδία τα χρωματιστά βαμβακερά της, τη Φλωρεντία το ύφασμα της, τις Ινδίες το Καστόρι και τα βικούνια της, την Ιταλία και την Φλάνδρα τα λινά τους, όσο το κεφάλαιο μας μπορεί να τους ικανοποιεί. Το μόνο πράγμα που αποδεικνύουν είναι ότι τα έθνη εκπαιδεύουν τεχνίτες για τη Μαδρίτη και ότι η Μαδρίτη είναι η βασίλισσα των Κοινοβουλίων, διότι όλος ο κόσμος την υπηρετεί κι αυτή δεν υπηρετεί κανένα».

Αυτή ήταν η καθολική άποψη της παρασιτικής τάξης των Ισπανών ευγενών όσο ο χρυσός και ο άργυρος από την Αμερική έρρεε προς την Ισπανία. Λίγα χρόνια αργότερα τα πράγματα είχαν αντιστραφεί τελείως. Κάποτε έρχεται ένα τέλος στον παρασιτισμό. Τα έθνη που εκπαίδευαν τεχνίτες και παρήγαγαν βαμβακερά έγιναν οι βασίλισσες των κοινοβουλίων ενώ η Ισπανία έγινε ο υπηρέτης και υποτελής τους με τους εργαζόμενούς της να συγκαταλέγονται μεταξύ των φτωχότερων στην Ευρώπη.

Σε μια προσπάθειά μας να διερευνήσουμε την κατάσταση της οικονομίας στην Ελλάδα και τις σχέσεις της με την παραγωγή μελετήσαμε την αγροτική οικονομία και τις μεταβολές που συντελέστηκαν σε αυτή στο «Η ελληνική γεωργία και η καταστροφή της» <http://eparistera.blogspot.com/2011/04/blog-post.html>. Στο σημερινό άρθρο θα δούμε την σημερινή κατάσταση στη βιομηχανική παραγωγή αλλά και τις μεταβολές της στο χρόνο. Στη συνέχεια θα διαπιστώσουμε πως οι μεταβολές στη βιομηχανική παραγωγή της Ελλάδας είναι μεν τυπική για αναπτυσσόμενη χώρα με τη διαφορά πως πήρε ακραία μορφή. Ας δούμε ξεκινώντας τις μεταβολές στη συμβολή των διαφόρων τομέων της οικονομικής δραστηριότητας στο σχηματισμό του ελληνικού ΑΕΠ από το 1960 ως το 2005 στο επόμενο διάγραμμα.

Διάγραμμα 1

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΑΕΠ, 1960-2005

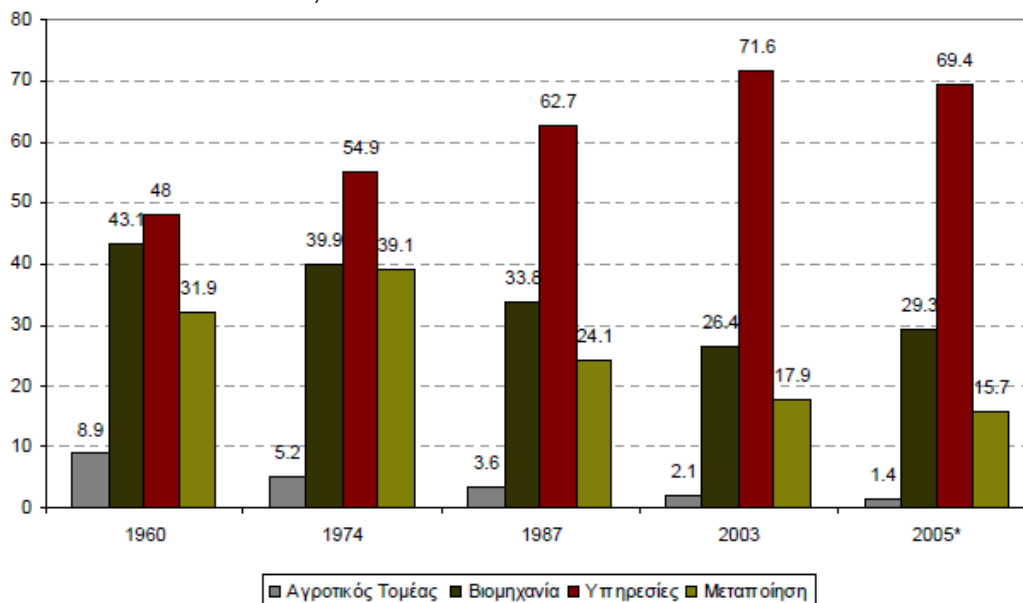
<http://www.econ.uoa.gr/UA/files/1570704617..pdf>

Επεξεργασία στοιχείων από τη βάση δεδομένων STAN Indicators (ΟΟΣΑ)

Εκείνο που παρατηρούμε στο διάγραμμα είναι η συνεχής μείωση της συμβολής της βιομηχανίας στο σχηματισμό του ΑΕΠ. Από ένα μέγιστο της τάξης του 27% κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1980 έπεσε στο 20% κατά το 2005. Για να μπορέσουμε όμως να προβούμε σε νόμιμα συμπεράσματα πρέπει έχουμε ένα μέτρο σύγκρισης. Στο επόμενο διάγραμμα βλέπουμε τη συνεισφορά των στο σχηματισμό του ΑΕΠ στην Ε.Ε των 15 των διαφόρων οικονομικών τομέων.

Διάγραμμα 2

ΕΕ-15: ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΑΕΠ, 1960-2005

<http://www.econ.uoa.gr/UA/files/1570704617..pdf>

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από τη βάση δεδομένων STAN Indicators (ΟΟΣΑ)

*Επεξεργασία στοιχείων από τη βάση δεδομένων EU KLEMS

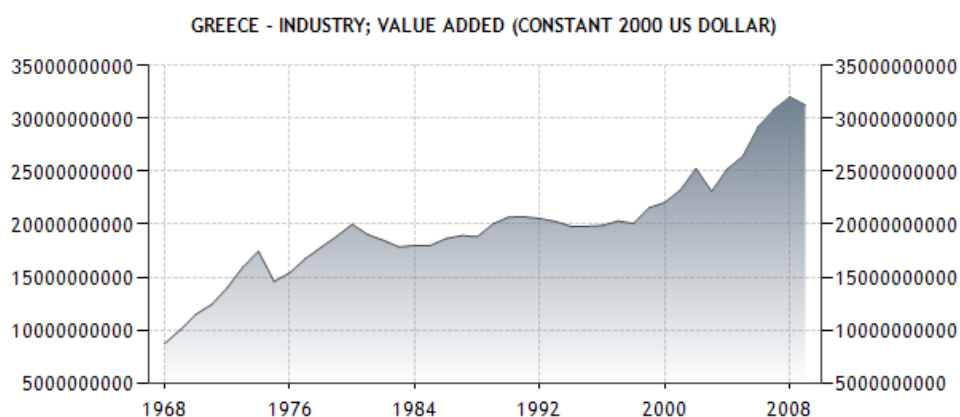
Συγκρίνοντας τα δύο διαγράμματα μπορούμε να εξαγάγουμε τα εξής συμπεράσματα:

1. Η βιομηχανία στη Ελλάδα είχε πολύ μικρότερη συνεισφορά στο ΑΕΠ απ' ότι στις χώρες της Ε.Ε. των 15. Στις τελευταίες η συνεισφορά της βιομηχανίας ανερχόταν, κατά τη δεκαετία του 1960, στο 43% του ΑΕΠ ενώ στην Ελλάδα το μέγιστό της ανήλθε στο 28%. Αν μάλιστα δούμε μόνο τη μεταποίηση τότε θα διαπιστώσουμε πως οι αποκλίσεις είναι ακόμη μεγαλύτερες κάτι εξαιρετικά σημαντικό. Η δομή επομένως του ΑΕΠ των δύο αυτών οικονομικών χώρων ήταν πολύ διαφορετική αρχικά.
2. Και στους δύο, στην Ελλάδα δηλαδή και στην Ε.Ε., παρατηρούμε την ίδια τυπική συμπεριφορά της μείωσης της συνεισφοράς της βιομηχανίας στο ΑΕΠ με το πέρασμα του χρόνου.
3. Ενώ στην Ε.Ε η συμμετοχή της βιομηχανίας φθίνει από τη δεκαετία του 1960 και μετά στην Ελλάδα το μέγιστο της συμμετοχής της εμφανίζεται κατά τη δεκαετία του 1980 οπότε και παρουσιάζεται το μέγιστο της σύγκλισης μεταξύ της δομής του ΑΕΠ στην Ελλάδα και την Ε.Ε.
4. Καθώς η ικανότητα παραγωγικής ανάπτυξης του καπιταλισμού ατονεί και μηδενίζεται από τη δεκαετία του 1970 οι αναπτυσσόμενες χώρες της Ευρώπης

εμφανίζουν αμέσως πτώση του ποσοστού της αξίας της βιομηχανικής παραγωγής σαν ποσοστό του ΑΕΠ. Στην Ελλάδα, μια και η διαδικασία της οικονομικής και παραγωγικής μεγέθυνσης σε καπιταλιστική βάση, είχε αρχίσει αργότερα σταμάτησε και αργότερα κατά το τέλος της δεκαετίας του 1980.

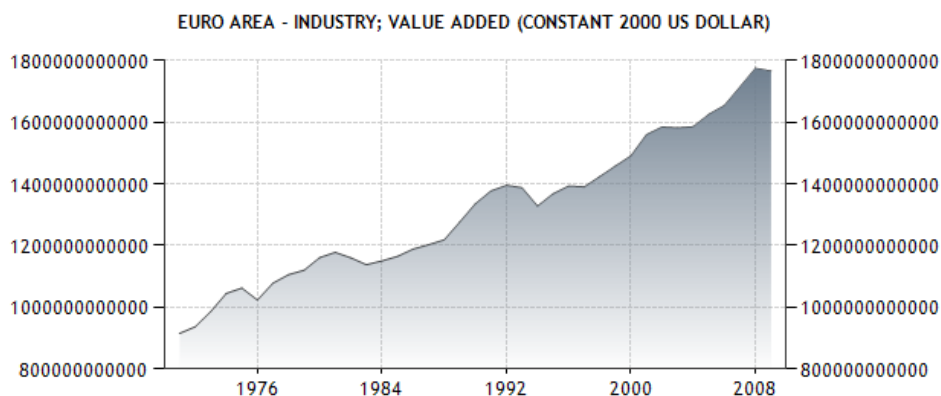
Ας δούμε τώρα από πιο κοντά τα ποσοτικά δεδομένα για την ελληνική βιομηχανία και τις μεταβολές τους στο χρόνο. Στα δύο επόμενα διαγράμματα βλέπουμε την προστιθέμενη αξία στην ελληνική βιομηχανία από το τέλος της δεκαετίας του 1960 ως το 2010 και την προστιθέμενη αξία από τη βιομηχανία στην ευρωζώνη.

Διάγραμμα 3

<http://www.tradingeconomics.com/greece/industry-value-added-percent-of-gdp-wb-data.html>

Διάγραμμα 4

http://www.tradingeconomics.com/ChartImg.axd?i=chart_c63bd6e17c444039a6b6c4b53667083b_115.png&g=cf821f077dde4ad09cd09ec25928824c

Μια όμως και οι απόλυτοι αριθμοί δε μας λένε πολλά ας περάσουμε να δούμε, στα επόμενα διαγράμματα τη χρονική μεταβολή στην προστιθέμενη αξία στη βιομηχανία στην Ελλάδα, στην ευρωζώνη στη Γερμανία και την Ισπανία. Οι δύο αυτές χώρες επελέγησαν σαν δύο ακραία παραδείγματα εντός της ευρωζώνης, μία δηλαδή βόρεια αναπτυγμένη βιομηχανικά χώρα, η Γερμανία, και μια χώρα του νότου με σχετική βιομηχανική υστέρηση.

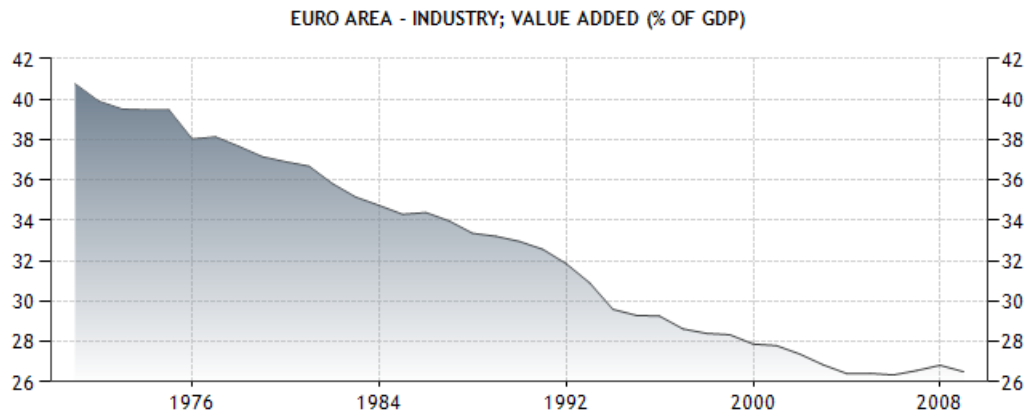
Διάγραμμα 5

<http://www.tradingeconomics.com/greece/industry-value-added-percent-of-gdp-wb-data.html>

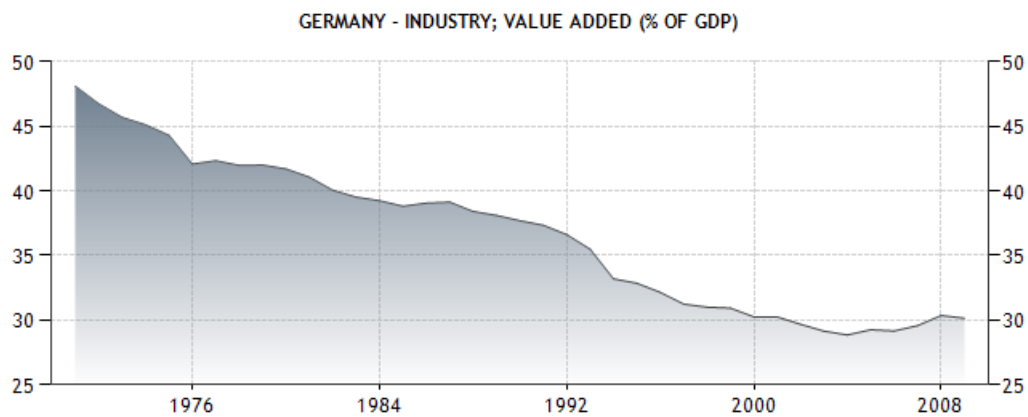
Διάγραμμα 6

<http://www.tradingeconomics.com/greece/industry-value-added-percent-of-gdp-wb-data.html>

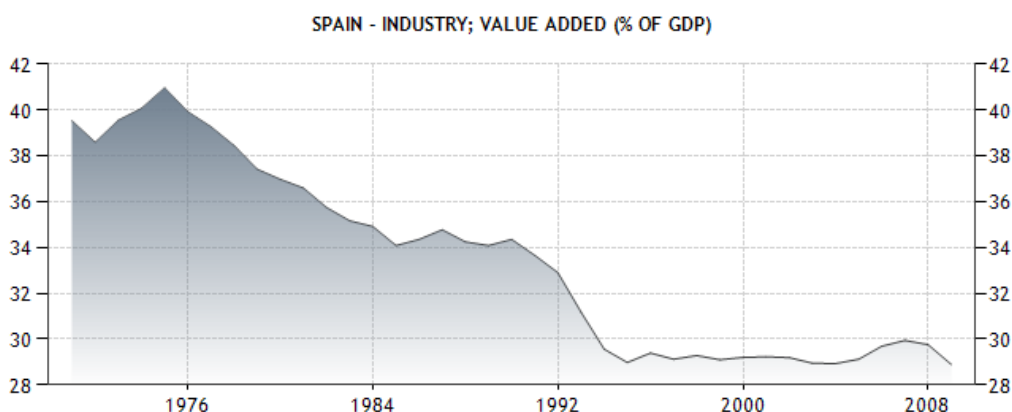
http://www.tradingeconomics.com/ChartImg.axd?i=chart_c63bd6e17c444039a6b6c4b53667083b_115.png&g=cf821f077dde4ad09cd09ec25928824c

Διάγραμμα 7

http://www.tradingeconomics.com/ChartImg.axd?i=chart_c63bd6e17c444039a6b6c4b53667083b_61.png&g=03b1adb1861c4ba695c9f5fe167e9b53

Διάγραμμα 8

http://www.tradingeconomics.com/ChartImg.axd?i=chart_c63bd6e17c444039a6b6c4b53667083b_34.png&g=61601987942c40868fdcf88ce53a6502

Τι μπορούμε να συμπεράνουμε από τα παραπάνω διαγράμματα;

1. Η προστιθέμενη αξία στη βιομηχανική παραγωγή, σαν ποσοστό του ΑΕΠ, μειώνεται τόσο στην ευρωζώνη όσο και σε κάθε χώρα που παρουσιάζουμε ξεχωριστά σε όλο το διάστημα από τη δεκαετία του 1970 και μετά.
2. Η φθίνουσα αυτή πορεία είναι ομαλή στην ευρωζώνη και στη Γερμανία στην Ελλάδα παρουσιάζει μια απότομη κάμψη κατά 50% περίπου μεταξύ 1986 και 1997 και στην Ισπανία μια ακόμη πιο απότομη κάμψη κατά 15% μεταξύ 1987 και 1995.
3. Το επίπεδο σταθεροποίησης της προστιθέμενης αξίας στη βιομηχανία βρίσκεται άνω του 26% του ΑΕΠ στην ευρωζώνη και γύρω στο 30% στη Γερμανία και την Ισπανία. Στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό έπεσε και κάτω από το 20% αποτελώντας ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά στην ευρωζώνη και την Ε.Ε.

Αν αποκλείσουμε τις κατασκευές τότε ο βιομηχανικός τομέας συμμετέχει στη διαμόρφωση του ΑΕΠ με τα ποσοστά που φαίνονται στον επόμενο πίνακα και για το διάστημα από το 1970 ως το 2004.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Table 11: Value added * in industry, including energy (Source: OECD)

Year	1970	1986	2000	2001	2002	2003	2004
Percentage (%)	20.4	21.0	14.47	14.20	13.82	13.54	13.19

*Total value added is less than GDP because it excludes value-added tax (VAT) and similar product taxes

<http://www.un.org/esa/agenda21/natlinfo/countr/greece/industry.pdf>

Από τα παραπάνω παρατηρούμε πως η γενικά μικρή ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας έφθινε από το τέλος της δεκαετίας του 1980 με ρυθμούς ταχύτερους. Ταχύτερους από τους ρυθμούς που παρατηρούνταν στις υπόλοιπες χώρες μέλη της Ε.Ε και αργότερα της ευρωζώνης στην οποία είχε ενταχθεί από το 2000. Στο επόμενο διάγραμμα βλέπουμε τους ρυθμούς μεταβολής της βιομηχανικής παραγωγής στην Ελλάδα κατά την πρώτη δεκαετία του 2000. Παρατηρούμε το ψυχорράγημα της βιομηχανίας στην Ελλάδα σε όλη τη δεκαετία και την κατάρρευση της από το 2008 και μετά.

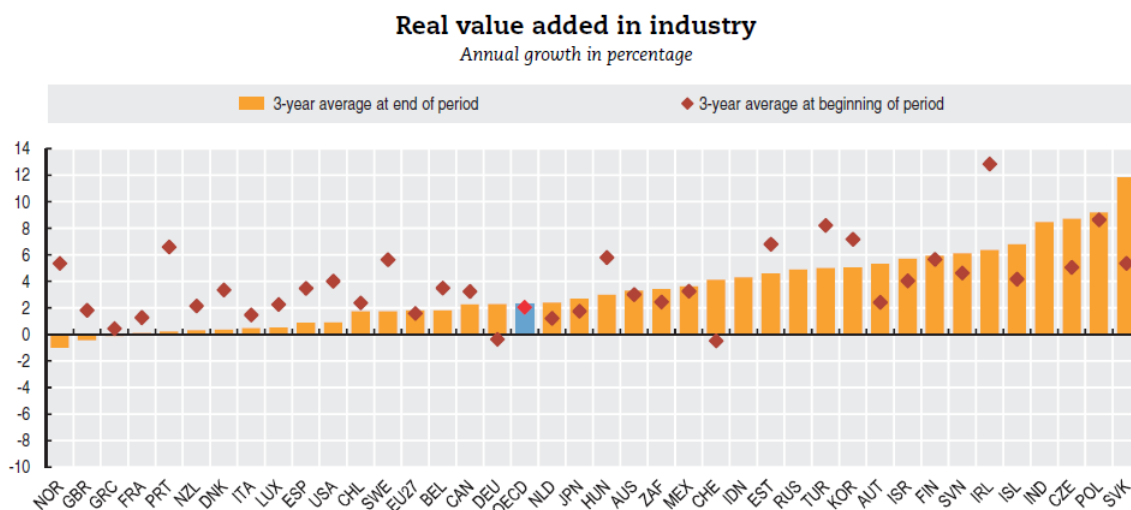
Διάγραμμα 9

<http://www.tradingeconomics.com/Temp/Greece-Industrial-Production-Chart-000002.png?9dad5c50-3693-487e-b7fa-aa262693593c>

Την αλήθεια της πρότασης μπορούμε να την κατανοήσουμε καλύτερα αν δούμε, στο επόμενο διάγραμμα, την πραγματική προστιθέμενη αξία στη βιομηχανία στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ κατά το τελευταίο διάστημα.

Διάγραμμα 10

<http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/fulltext/3010061ec021.pdf?expires=1312302374&id=id&acname=freeContent&checksum=A10362C9FDC0D574DA3D676A54667776>

Στο διάγραμμα βλέπουμε την Ελλάδα να κατέχει την προτελευταία θέση στο ρυθμό μεταβολής της προστιθέμενης αξίας με ρυθμό μηδενικό. Οι παραπάνω μεταβολές είχαν σαν αποτέλεσμα η βιομηχανία στην Ελλάδα να προσφέρει το χαμηλότερο ποσοστό στο σχηματισμό του ΑΕΠ μετά το Λουξεμβούργο και την Κύπρο όπως φαίνεται και στον επόμενο πίνακα και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

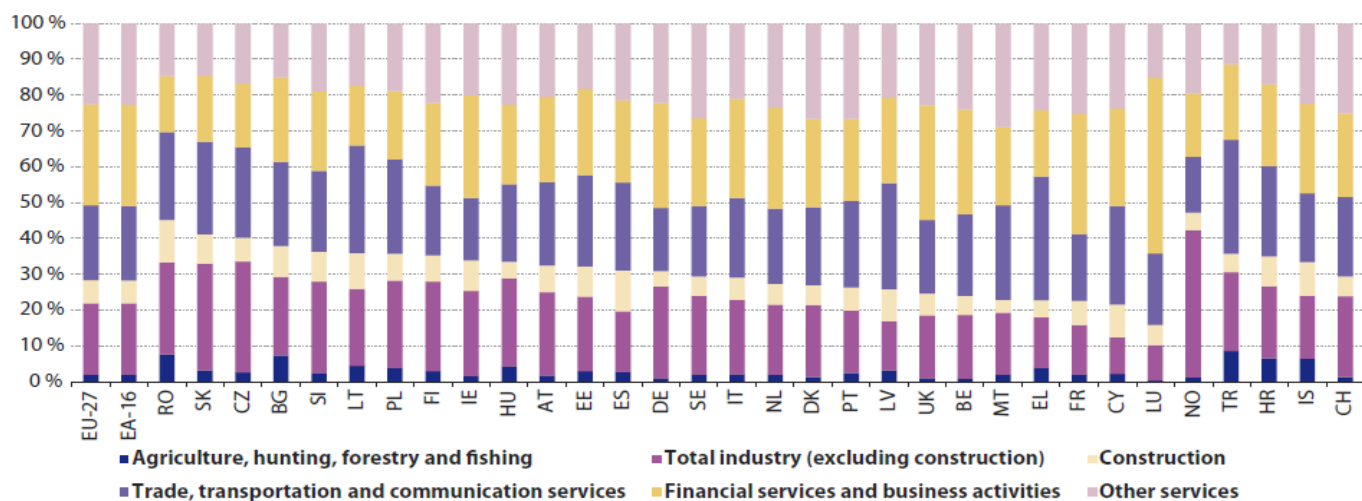
Table 4.3: Gross value added by industry, % of total gross value added, 2009

	Agriculture, hunting, forestry and fishing	Total industry (excluding construction)	Construction	Trade, transport and communication services	Financial services and business activities	Other services
European Union (EU-27)	1.7	18.1	6.3	20.8	29.1	24
Euro area (EA-16)	1.6	17.8	6.4	20.7	29.3	24.2
Belgium (BE)	0.6	16.7	5.2	21.7	30.3	25.3
Bulgaria (BG)	6	21.8	8.6	22.8	24.6	16.2
Czech Republic (CZ)	:	:	:	:	:	:
Denmark (DK)	1.1	17.3	5	19.5	27.4	29.8
Germany (DE)	0.8	22.1	4.5	17.5	31.1	24
Estonia (EE)	2.7	19.5	6.8	25.2	24.7	21.1
Ireland (IE)	1.4	23.9	8.5	17.5	28.7	20
Greece (EL)	3.8	p 11.8	p 4.5	p 33.5	p 19.8	p 26.6
Spain (ES)	2.4	15.1	10.7	25	23.7	22.9
France (FR)	1.7	12.4	6.4	19	33.7	26.7
Italy (IT)	1.8	18.8	6.3	22.2	28.8	22.1
Cyprus (CY)	2.1	9.6	9	25.9	28.1	25.3
Latvia (LV)	3.1	13.6	6.5	28	26.7	22.1
Lithuania (LT)	4.2	20.4	6.3	32	16.3	20.8
Luxembourg (LU)	0.3	8.2	5.7	19.4	49.4	17
Hungary (HU)	3	24.9	4.8	21.2	23.6	22.5
Malta (MT)	1.9	15.7	3.4	23.8	24.1	31
Netherlands (NL)	1.6	17.9	6	20.2	28.5	25.9
Austria (AT)	1.5	22.1	7.5	22.9	24	22.1
Poland (PL)	3.6	23	7.5	27.1	20.2	18.6
Portugal (PT)	2.3	16.7	5.6	24	22.9	28.6
Romania (RO)	7	26.4	10.9	23.6	16.8	15.4
Slovenia (SI)	2.1	23.8	7.6	22.1	23	21.4
Slovakia (SK)	2.6	25.5	8.8	24.3	21.9	16.9
Finland (FI)	2.6	21.6	6.7	18.4	25.6	25.2
Sweden (SE)	1.7	19.7	5.4	20.2	24.9	28.1
United Kingdom (UK)	0.9	16.2	5.8	20.2	33.1	23.8
Iceland (IS)	:	:	:	:	:	:
Norway (NO)	1	35.8	5.1	16	19.6	22.4
Switzerland (CH)	1.1	22	5.7	22.8	22.3	26.1
Croatia (HR)	:	:	:	:	:	:
FYR of Macedonia (MK)	:	:	:	:	:	:
Turkey (TR)	9.1	20.8	4.2	29.3	24.2	12.5

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GK-10-001/EN/KS-GK-10-001-EN.PDF

Διάγραμμα 11

Figure 2.2.8 Country-to-country comparison of value added by industry, % of total, 2008

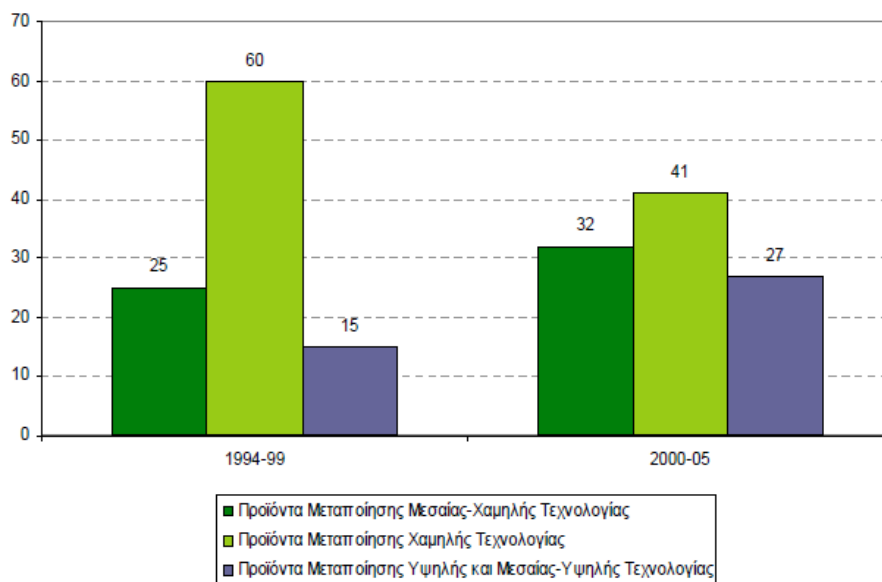

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GK-10-001/EN/KS-GK-10-001-EN.PDF

Πέρα από τα ποσοτικά δεδομένα που παρουσιάσαμε, και σε ερμηνεία της όλο και μεγαλύτερης υστέρησης της βιομηχανίας στη Ελλάδα και έλλειψης ανταγωνιστικότητας, βλέπουμε στα επόμενα διαγράμματα τη δομή των μεταποιητικών εξαγωγών της Ελλάδας και της Ε.Ε των 15 σε σχέση με το βαθμό ενσωμάτωσης τεχνολογίας.

Διάγραμμα 12

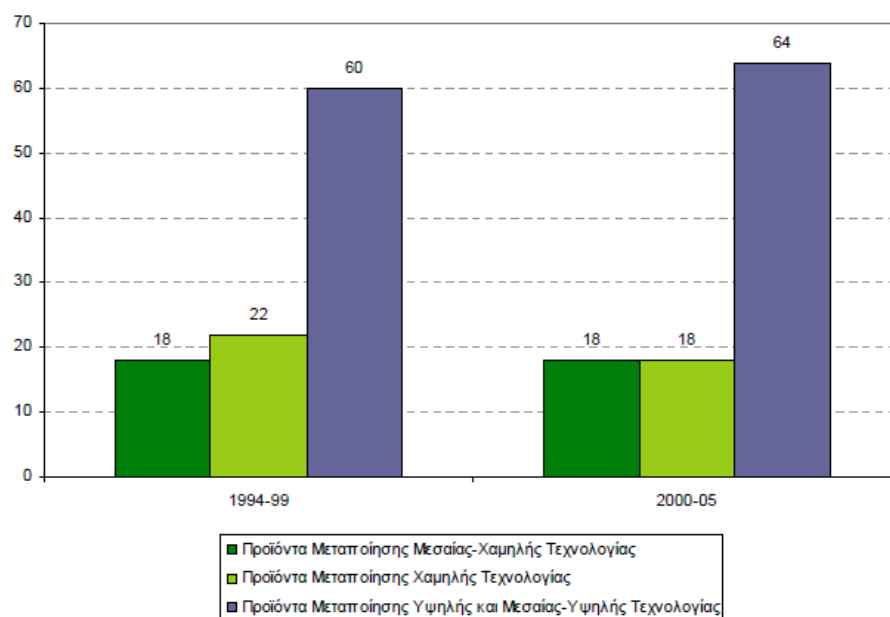
ΕΛΛΑΔΑ: ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ, 1994-2005

<http://www.econ.uoa.gr/UA/files/1570704617..pdf> Πηγή: IMF (2008β), Επεξεργασία στοιχείων από τη βάση δεδομένων COMTRADE (UN)

Διάγραμμα 13

ΕΕ-15: ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ, 1994-2005

<http://www.econ.uoa.gr/UA/files/1570704617..pdf> Πηγή: IMF (2008β), Επεξεργασία στοιχείων από τη βάση δεδομένων COMTRADE (UN)

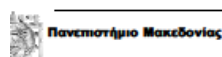
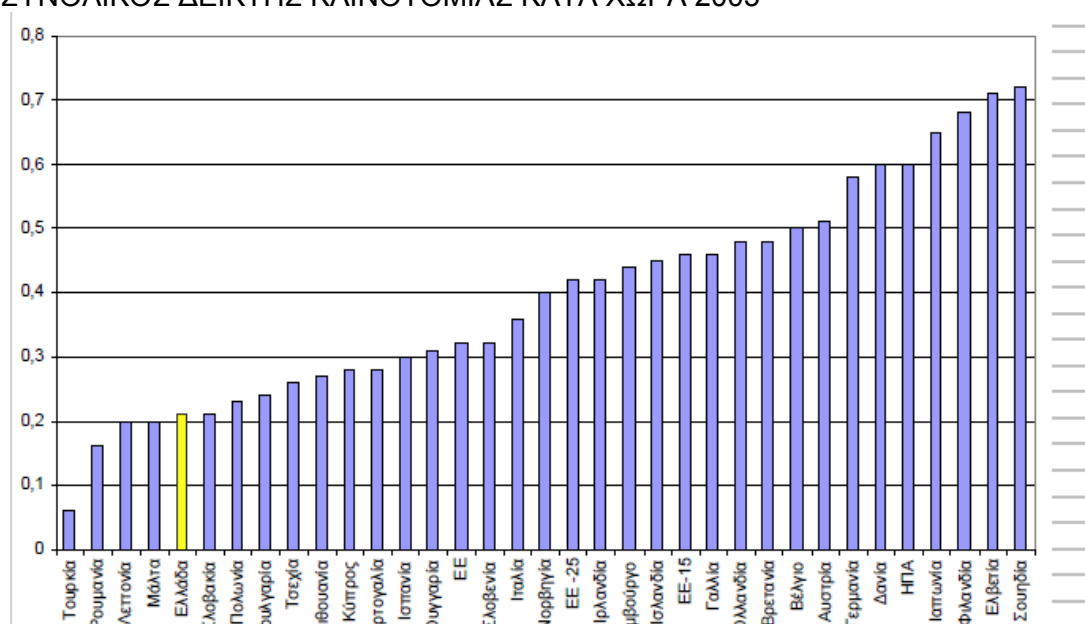
Παρατηρούμε πως τα προϊόντα της βιομηχανίας στην Ελλάδα, κατά την περίοδο 2000-2005, είναι σε ποσοστό 73% χαμηλής και μεσαίας τεχνολογίας ενώ στην Ε.Ε των 15 μόνο το 36% είναι αυτής της κατηγορίας.

Αν θελήσουμε να διερευνήσουμε τους λόγους για την κατάσταση της βιομηχανίας στην Ελλάδα μπορούμε να καταλήξουμε στα εξής:

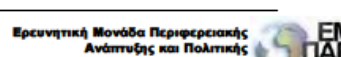
1. Για λόγους ιστορικούς η αστική τάξη στην Ελλάδα είχε κυρίως μεταπρατικό, κομπραδόρικο, χαρακτήρα ή στρεφόταν προς τη ναυτιλία.
2. Οι διαδικασίες που οδήγησαν το σύνολο των αναπτυγμένων χωρών σε παραγωγική, τουλάχιστον, στασιμότητα έπληξαν και την Ελλάδα με τρόπο δριμύ.
3. Η ένταξη στην Ε.Ε. ενέτεινε το φαινόμενο, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 5, καθώς η ελληνική βιομηχανία βρέθηκε αντιμέτωπη με την πού ισχυρότερη βιομηχανία των βιομηχανικά αναπτυγμένων χωρών.
4. Οι Έλληνες καπιταλιστές, για μια σειρά από λόγους, δεν είχαν κανένα συμφέρον και καμιά διάθεση να επενδύσουν στη βιομηχανία και μάλιστα στους τομείς της έρευνας και της τεχνολογίας. Αποτέλεσμα του παραπάνω είναι το δεδομένο των διαγραμμάτων 12 και 13. Στο επόμενο διάγραμμα βλέπουμε πως στο συνολικό δείκτη καινοτομίας η χώρα μας καταλαμβάνει μία από τις τελευταίες θέσης στην Ε.Ε.

Διάγραμμα 13

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ 2005

EIS 2005 European Sector Innovation Scoreboards

http://library.tee.gr/digital/m2478/m2478_lambrianidis.pdf

Οι λόγοι για την παραπάνω συμπεριφορά της αστικής τάξης στην Ελλάδα μπορούν να κωδικοποιηθούν στα παρακάτω:

- A) Υψηλότερη κερδοφορία, την υψηλότερη στην Ευρώπη. Δεν είχαν επομένως κανένα κίνητρο για επενδύσεις και ιδιαίτερα για επενδύσεις στην

έρευνα, στην τεχνολογία και στην καινοτομία. Η υψηλή αυτή κερδοφορία τους ήταν αποτέλεσμα της επιβολής μονοπωλιακών και ολιγοπωλιακών συνθηκών στην ελληνική αγορά καθώς και οι εξαιρετικά χαμηλοί μισθοί στην Ελλάδα.

Β) Στη συντριπτική πλειονότητά της η αστική τάξη της Ελλάδας είναι παρασιτική και κρατικοδίαιτη ευρισκόμενη, περισσότερο από τις άλλες χώρες, σε μια σχέση διαπλοκής και διαφθοράς με την εξουσία.

Γ) Είναι ουσιαστικά αφορολόγητη απολαμβάνοντας ένα διαχρονικό καθεστώς φορολογικής ασυλίας.

Για περισσότερα δες: Ω φτωχέ μου Έλληνα καπιταλιστή
http://eparistera.blogspot.com/2011/06/blog-post_26.html

5. Η ένταξη στην ευρωζώνη έφερε το τελειωτικό πλήγμα στην βιομηχανία στην Ελλάδα. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται με την απώλεια της ανεξάρτητης νομισματικής πολιτικής σε συνδυασμό με την ανυπαρξία μεταβιβαστικών πληρωμών εντός της Ε.Ε. Οι αρχικές ανισομέρειες εντάθηκαν σε μεγάλο βαθμό ενισχύοντας ακόμη περισσότερο τη βιομηχανία και την οικονομία των πλέον αναπτυγμένων χωρών του βορρά.

Σήμερα το κεφάλαιο και οι κάτοχοί του στις αναπτυγμένες χώρες φέρονται σαν εκείνο τον παλιό Ισπανό ευγενή, τον Alfonso Nunez de Castro. Εγκατέλειψαν την παραγωγή δημιουργώντας τον καζινοκαπιταλισμό του χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού. Το τέλος που είχε η Ισπανία του τότε είναι πλέον, μάλλον, κοντά. Κι αυτό είναι αντικειμενικό και βρίσκεται πέρα από τη θέλησή του κεφαλαίου και των πολιτικών εκπροσώπων του. Η αλήθεια αυτή ισχύει πολύ περισσότερο για την ελληνική αστική τάξη. Τα άδεια και εγκαταλελειμμένα εργοστάσια στην Ελλάδα περιμένουν τους άνεργους εργάτες για να αποκτήσουν πάλι ζωή. Τα ναυπηγεία, τα εργοστάσια χημικών και λιπασμάτων, τα κλωστήρια και τα υφαντουργεία, τα εργοστάσια ζάχαρης, τα εργοστάσια μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, τα συσκευαστήρια και οι χαρτοποιίες περιμένουν. Όταν και αν....